

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft enkele vragen en opmerkingen over de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 15 februari 2018 bevattende de mededeling van intrekking van het wetsvoorstel Verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot het opnemen van een bepaling over de Nederlandse taal en het doen vervallen van additionele artikelen die zijn uitgewerkt (Kamerstuk 32 522, nr. 7).

De voorzitter van de commissie,
Ziengs

De waarnemend griffier van de commissie,
Hendrickx

Inleiding

Naar aanleiding van de brief van 15 februari jl. van de regering over het intrekken van het wetsvoorstel Verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot het opnemen van een bepaling over de Nederlandse taal en het doen vervallen van additionele artikelen die zijn uitgewerkt, willen de leden van de VVD-fractie graag een paar vragen stellen.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief, waarbij de regering het wetsvoorstel intrekt waarmee de status van de Nederlandse en de Friese taal in de Grondwet zou worden verankerd. Er leeft bij hen een aantal vragen.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister van Binnenlandse zaken waarin zij het wetsvoorstel tot verandering in de Grondwet, strekkende tot het opnemen van een bepaling over de Nederlandse taal intrekt.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennis genomen van de brief houdende intrekking van het onderhavige wetsvoorstel. Deze leden begrijpen de afwegingen die ten grondslag liggen aan het besluit om te komen tot intrekking van het wetsvoorstel. Wel hebben deze leden nog een specifieke vraag over de positie van de officiële talen in Nederland.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben kennis genomen van de onderhavige brief van de Minister van Binnenlandse Zaken. Deze leden hebben op een aantal punten behoefte aan een nadere toelichting.

Algemeen

De leden van de CDA-fractie herinneren eraan, dat al in 1995 de leden Koekkoek en Van Middelkoop ervoor pleitten om in de Grondwet op te nemen, dat de bevordering van het gebruik van de Nederlandse taal voorwerp van zorg van de overheid is. Deze leden zijn van mening dat Nederland, zoals de meeste Europese landen, een grondwettelijke bepaling over de taal zou moeten hebben.

Deze leden betreuen het, dat uit de inbreng van diverse fracties in het verslag blijkt, dat zij twijfelen aan het nut, de noodzaak en de praktische meerwaarde van het voorstel. Verder betreuen deze leden het, dat ook het kabinet niet meer overtuigd is van de noodzaak van het voorstel, gelet op de criteria die het aanhangt voor een wijziging of aanvulling van de Grondwet, te weten een dringende maatschappelijke behoefte en voldoende constitutionele rijpheid van het onderwerp en verdere behandeling van het aanhangige voorstel daarom niet opportuun acht.

De leden van de CDA-fractie hechten eraan, dat de overheid het eenvoudig en zorgvuldig gebruik van het Nederlands als bestuurstaal en cultuur- en omgangstaal bevordert. Deze leden vragen de regering of zij dit uitgangspunt van het voorstel tot grondwetswijziging nog steeds onderschrijft en zo ja, op welke wijze zij daaraan invulling geeft. Deze leden hechten eraan, dat de overheid de positie van nationale talen beschermt en versterkt in een globaliserende wereld.

Voor deze leden zijn taal en cultuur dragers van identiteit. Taalbeleid en taalontwikkeling zijn verantwoordelijkheden van de overheid. In dit verband verwijzen deze leden ook naar de volgende passage in het regeerakkoord: «In een herkenbaar Nederland zijn onze taal, onze vlag, ons volkslied, onze herdenkingen en onze Grondwet geen symbolische relictten uit het verleden, maar tekenen van de trots, vrijheden, rechten en plichten die horen bij Nederland, het Nederlanderschap en onze democratische rechtstaat. We moeten ze blijven onderhouden, delen en

doorgeven, aan elkaar en aan nieuwkomers.» Op welke wijze wil de regering de Nederlandse taal onderhouden, delen en doorgeven, zo vragen deze leden.

De leden van de D66-fractie hebben eerder in 2010, als inbreng bij het wetsvoorstel, ingebracht dat zij niet overtuigd waren van nut en noodzaak van het toentertijd voorliggende wetsvoorstel. Dit was destijds ook het advies van de Raad van State: deze achtte de noodzaak tot dit wetsvoorstel evenmin aanwezig. De leden van de D66-fractie hebben toen gevraagd naar de reikwijdte van het wetsvoorstel. Heeft de wet in zijn geheel betrekking op het Nederlands als bestuurstaal, als rechtstaal, de taal in het onderwijs, en al cultuur- en omgangstaal, en verschilt de reikwijdte ervan dan per onderdeel? Hoe is dat terug te vinden in het wetsvoorstel? Ook stelden de leden van de D66-fractie vraagtekens bij de verandering in juridische zin die het wetsvoorstel teweeg zou brengen, en of dit het juiste middel is om het vrijblijvende karakter van het Nederlands taalbeleid te verbeteren, of dat andere middelen beter in staat zijn om dat doel te bereiken. Ook zien de aan het woord zijnde leden juist kansen in het bevorderen van het gebruik van andere talen dan het Nederlands, bijvoorbeeld in het onderwijs. Gezien het feit dat deze vragen onbeantwoord zijn gebleven, blijven de leden van de D66-fractie bij hun eerdere standpunt dat zij niet overtuigd zijn van nut en noodzaak van dit wetsvoorstel. De leden van de D66-fractie hebben aldus geen bezwaar tegen de intrekking van dit wetsvoorstel.

Voor de leden van de ChristenUnie-fractie is de wens om de Nederlandse en Friese taal, evenals gebarentaal, grondwettelijk te verankeren onveranderd. Ook zou op gelijke wijze in het Caribisch deel van Nederland recht moeten worden gedaan aan de overige talen in het Koninkrijk, Papiaments en Engels.

Bescherming en bevordering van de onderscheiden talen in het Koninkrijk

De leden van de VVD-fractie wijzen er op dat in het Koninkrijk der Nederlanden diverse talen worden gesproken, te weten Nederlands, Fries, Papiamentu (Aruba), Papiamentu (Curaçao en Bonaire) en Engels. Zij vragen de regering voor elk van deze talen uiteen te zetten hoe deze thans in het Koninkrijk worden beschermd. Ook vernemen deze leden graag hoe het gebruik van de diverse talen wordt bevorderd.

De leden van de CDA-fractie hechten eraan, dat naast het Nederlands andere talen een bij of krachtens de wet gewaarborgde uitzonderingspositie kunnen hebben in delen van het land, zoals het Fries in de provincie Fryslân. In een periodieke bestuursafspraken (BFTC) leggen het Rijk en de provincie Fryslân de verantwoordelijkheden vast voor het gebruik van het Fries in het onderwijs, de rechtspraak, het bestuurlijk verkeer, media, cultuur, economisch en sociaal leven en grensoverschrijdende uitwisselingen. Deze leden vragen de regering in het jaar waarin Leeuwarden-Fryslân zich Culturele Hoofdstad van Europa mag noemen, bijzondere aandacht voor de nieuwe bestuursafspraken.

De leden van de CDA-fractie vragen ten slotte, hoe op dit moment de positie is geregeld van het Papiaments en het Engels voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

De leden van de D66-fractie hebben eerder vragen gesteld over de toegevoegde waarde van het opnemen van het Fries in dit wetsvoorstel, en de daadwerkelijke consequenties die dit zou hebben. De aan het woord zijnde leden maken graag van deze gelegenheid gebruik te vragen op

welke manieren de regering het gebruik en cultuurbehoud van het Fries stimuleert.

Kan de regering aangeven hoe de ontwikkelingen van de vier officiële talen, Nederlands, Fries, Engels en Papiaments, nu wettelijk geborgd zijn? Verder zijn deze leden geïnteresseerd in het antwoord op de vraag welke ontwikkelingen de regering in de nabije toekomst verwacht op het gebied van de ontwikkeling van de officiële talen in Nederland.

De Nederlandse en Friese taal zijn belangrijke cultuurdragers, zo merken de leden van de ChristenUnie-fractie op. Dit geldt ook voor het Papiaments. Taal vormt één van de wezenlijke kenmerken van een gemeenschap. Daarmee is onze taal een belangrijk element van cultuur, alsook van persoonlijke en gedeelde identiteit. Mensen voelen zich door het gebruik van dezelfde taal met elkaar verbonden. Is de regering met de leden van de ChristenUnie-fractie van mening dat de Nederlandse taal een kernelement vormt van de Nederlandse gemeenschappelijke identiteit. Wat doet de regering, nu verdere behandeling van het voorstel tot verankering in de Grondwet niet opportuun wordt geacht, om de Nederlandse en de Friese taal te beschermen, te bevorderen en levend te houden, zo vragen deze leden.

Terecht merkt de regering op dat het wetsvoorstel geen rekening hield met de andere officiële talen die binnen Nederland worden gebruikt, het Engels en Papiaments. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de regering toe te lichten hoe zij de positie van deze talen binnen het Koninkrijk ziet en op welke wijze dit is verankerd in wet- en regelgeving. Op welke wijze wordt het Papiaments beschermd en levend gehouden, zo vragen deze leden?